

A Debreceni Ítéltábla a dr. Szirtesi Zsuzsanna ügyvéd (FÉL CÍME) által képviselt FELPERES NEVE (FELPERES CÍME) felperesnek - a Dr. Szabó Ügyvédi Iroda (FÉL CÍME; ügyintéző: dr. Bánkné dr. Szabó Márta ügyvéd) által képviselt I.R. ALPERES NEVE (I.R. ALPERES CÍME) I.r., a Dr. Kujbus Ügyvédi Iroda (FÉL CÍME; ügyintéző: dr. Kujbus Mária ügyvéd) által képviselt II.R. ALPERES NEVE (II.R. ALPERES CÍME) II.r. valamint a Naszádos és Prónay Ügyvédi Iroda (FÉL CÍME; ügyintéző: dr. Naszádos Krisztina ügyvéd) által képviselt III.R. ALPERES NEVE (III.R. ALPERES CÍME) III.r. alperesek ellen 86 400 000 Ft vállalkozói díj és járulékai megfizetése iránt indított perében a Debreceni Törvényszék 2014. július 14-én meghozott 1.G.40.097/2013/68. számú ítélete ellen az I.r. alperes részéről 70. sorszámon, a II.r. alperes részéről pedig 73. sorszámon benyújtott fellebbezések folytán indult másodfokú eljárásban - a 2014. december 17. napján megtartott nyilvános fellebbezési tárgyaláson - meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett rendelkezéseit pedig részben és akként változtatja meg, hogy a II.r. alperes viszontkeresetét elutasítja és kötelezi a II.r. alperest, hogy leletezés terhével fizessen meg az államnak 14 100 (Tizennégyezer-egyszáz) Ft további viszontkereseti illetéket, egyebekben pedig az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az I.r. és II.r. alpereseket, hogy 15 napon belül fizessenek meg egyetemlegesen a felperesnek 312 210 (Háromszáztizenkettőezer-kettőszáztíz) Ft, az I.r. alperest pedig, hogy további 100 000 (Egyszázezer) Ft másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság a Debreceni Ítéltábla .../8. számú végzése folytán megismételt eljárásában meghozott újabb ítéletében egyetemlegesen kötelezte az I.r. és II.r. alpereseket, hogy az ítélet rendelkező részében tételesen megjelölt típusú és értékű berendezéseket 15 napon belül adják ki a felperesnek akként, hogy a berendezéseket a felperes jogosult kiszerezni és elszállítani, a III.r. alperest pedig a fentiek túrására kötelezte.

Kötelezte továbbá az I.r. alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 54 657 645 Ft-ot, valamint 2014. augusztus hónaptól kezdődően minden hónap 10. napjáig esedékesen, a berendezések birtokba adásáig havi 988 245 Ft-ot.

A II.r. alperest pedig arra kötelezte, hogy fizessen meg a felperesnek 32 507 350 Ft-ot, továbbá 2014. augusztustól kezdődően minden hónap 10. napjáig esedékesen a berendezések birtokba adásáig további havi 988 245 Ft-ot.

Megállapította, hogy az I.r. és II.r. alperes helytállási kötelezettsége a II.r. alperes marasztalási összegének erejéig a felperessel szemben egyetemleges.

A fentieket meghaladóan az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította.

Az I.r. alperest a felperes javára 8 220 891 Ft, a felperest pedig a II.r. alperes javára 822 713 Ft részperkölség, a felperest 485 000 Ft, az I.r. alperest pedig 1 079 400 Ft le nem rótt eljárási illetéknek az állam javára történő megfizetésére is kötelezte.

Az ítéletben megállapított, a fellebbezések elbírálása szempontjából irányadó tényállás a következő volt:

2008. április 26-án a felperes mint vállalkozó és az I.r. alperes mint megrendelő között vállalkozási szerződés jött létre, amelyben a felperes az I.r. alperes hajdúvidi telephelyén található MEGNEVEZÉSE feldolgozó üzemben hűtőberendezések telepítésére és beüzemelésére vállalkozott 90 637 000 Ft + áfa vállalkozói díj ellenében.

A szerződésben a felek rögzítették, hogy a beszerelt berendezések a felperes tulajdonát képezik mindaddig, amíg az általa kiállított számla kiegyenlítésre nem kerül.

A felperes a szerződésben vállalt munkákból bruttó 87 011 520 Ft értékű munkát elvégzett, az I.r. alperes azonban a vállalkozói díjból csupán bruttó 18 600 000 Ft-ot fizetett meg részére.

Az I.r. alperes a felperes által beszerelt hűtőberendezéseket 2008. május 28-án - szabályszerű átadás-átvételi eljárás nélkül - birtokba és használatba vette. A berendezések használati díja ezen időponttól: bruttó 998 245 Ft /hó.

E berendezések telepítésére a TELEPÜLÉS .../43 hrsz-ú ingatlanban került sor, amely $\frac{3}{4}$ arányban a II.r. alperes, $\frac{1}{4}$ arányban pedig a III.r. alperes tulajdonát képezi. A II.r. és III.r. alperesek között létrejött megállapodás alapján ugyanakkor az ingatlan kizárólagos használatára a II.r. alperes jogosult.

A felperes által telepített berendezések a II.r. és III.r. alperesek tulajdonát képező ingatlannal nincsenek tartósan egyesítve, leszerelésük sem az ingatlanban, sem a berendezésekben jelentős károsodást nem eredményez, azonban a kiszerelést követően helyreállítási munkákat kell végezni az épületben, melynek költsége 5 045 960 Ft.

Az I.r. alperes 2011. március 21. napjától kezdődően felszámolás alatt áll. A felszámolási eljárásban a felperes 2008. május hónaptól kezdődően a berendezések kiadásáig évi 26 102 456 Ft használati díj, továbbá 4 400 000 Ft bontási és 960 000 Ft szállítási költség tekintetében hitelezői igényt jelentett be.

A felszámolás kezdő időpontját követően az I.r. és II.r. alperesek bérleti szerződést kötöttek egymással - többek között - a felperes által telepített berendezések használatára vonatkozóan. A bérleti szerződés 7 hónapi határozott időre jött létre, amely szerződés alapján a II.r. alperes a berendezéseket ténylegesen 2011. május 20. napjától kezdődően használta. A bérleti szerződés lejártát követően az I.r. és II.r. alperesek megállapodtak abban, hogy a II.r. alperes a berendezéseket - azok őrzése fejében - a termelése jellegéből adódóan, időszakosan tovább használhatja.

A felperes az eredeti keresetében 86 400 000 Ft hátralékos vállalkozói díj és járulékai megfizetésére kérte az I.r. alperest kötelezni, amely keresetét utóbb akként módosította, hogy az I.r. alperest a vállalkozási szerződés alapján általa beszerelt berendezések

kiadására, a kisztereléssel járó költségek megtérítésére, továbbá a berendezések tényleges kiadásáig használati díj fizetésére kérte kötelezni.

A Debreceni Ítéltábla .../6. és .../8. számú végzései folytán megismételt elsőfokú eljárásban a felperes II.r. és III.r. alperesként perbe vonta annak az ingatlan a tulajdonosait, amelybe a perbeli berendezések beszerelésre kerültek, a keresetét pedig akként módosította, hogy az I.r. és II.r. alpereseket egyetemlegesen kérte kötelezni a vállalkozási szerződés alapján általa beszerelt berendezések kiadására akként, hogy azokat maga kiszterelhesse és elszállíthassa. A III.r. alperest pedig a fentiek túsérésére kérte kötelezni.

A végleges formában fenntartott keresetében a felperes annak megállapítását is kérte, hogy az I.r. alperes nem tulajdonosa a kiadni kért berendezéseknek, mivel azok az ő tulajdonát képezik.

Kérte továbbá, hogy a 2008. május 28-tól 2011. március 21-ig terjedő időszakra a bíróság az I.r. alperest, a 2011. március 22-től a berendezések kiadásáig terjedő időszakra pedig az I.r. és II.r. alpereseket egyetemlegesen kötelezze havi bruttó 998 245 Ft használati díj megfizetésére, amely összegből kérte levonni az I.r. alperes részéről már megfizetett 18 600 000 Ft összegű vállalkozói díjat.

Az I.r. alperes a kereset elutasítását kérte.

Állította, hogy a felperes által kiadni kért berendezések a II.r. és III.r. alperesek tulajdonát képező ingatlan alkotórészeivé váltak, ezért azok kiadását a felperes jogszerűen nem kérheti.

Hivatkozott arra, hogy a II.r. alperessel kötött bérleti szerződés megszűnése miatt már nem áll fenn rendelkezési joga a berendezések felett, ezért azok kiadását a felperes jogszerűen csak a tényleges birtokos II.r. alperestől igényelheti. Mindemellett az I.r. alperes a felperes használati díj iránti keresetének összegszerűségét is vitatta és állította, hogy a felperes által érvényesített használati díj összege eltúlzott.

A II.r. alperes a berendezések kiadására irányuló kereseti kérelem teljesítését nem ellenezte, azonban kérte, hogy erre - az üzem szezonális működésére tekintettel - a decembertől májusig terjedő időszakban kerüljön sor.

A felperes használati díj iránti keresetének pedig az elutasítását kérte, vitatta annak jogalapját és összegét egyaránt.

A berendezések kiszterelését követő helyreállítási munkák költségeinek megtérítése iránt pedig - 5 045 960 Ft összegben - viszontkeresetet terjesztett elő a felperessel szemben.

A III.r. alperes az ellenkérelmében a per megszüntetését kérte arra hivatkozással, hogy a közte és a II.r. alperes között létrejött megállapodás alapján az ingatlan kizárólagos használatára a II.r. alperes jogosult.

Az elsőfokú bíróság a felperes végleges formában fenntartott keresetét részben, a II.r. alperes viszontkeresetét pedig teljes egészében megalapozottnak találta.

Megállapította, hogy az I.r. alperes a közte és a felperes között létrejött vállalkozási szerződésben kikötött vállalkozói díjból csupán 18 600 000 Ft-ot teljesített, az ezen felüli díj tekintetében pedig a fizetéssel késedelembe esett.

A felperesnek a berendezések kiadására irányuló kérelmét az elsőfokú bíróság - annak tartalma szerint - az I.r. alperes késedelmére alapított jogszerű elállási nyilatkozatnak minősítette, amely nyilatkozat következtében a vállalkozási szerződés - a megkötésének időpontjára visszamenő hatállyal - megszűnt, a felek pedig a részükről már teljesített szolgáltatások visszatérítését igényelhatték.

Az alapeljárásban beszerezett szakértői vélemény alapján az elsőfokú bíróság megállapította továbbá, hogy a felperes által beszerelt berendezések nem váltak az ingatlan alkotórészévé, ezért a felperes jogszerűen tarthatott igényt az általa beépített ingóságok kiadására, annak megtörténteig pedig használati díjra.

Megállapította továbbá, hogy a nem vitás tényállás szerint a felszámolási eljárás alatt az I.r. és II.r. alperesek bérleti szerződést kötöttek egymással, annak lejártát követően pedig abban állapodtak meg, hogy a II.r. alperes a berendezéseket azok őrzése fejében időlegesen használhatja.

Az I.r. alperes tehát rendelkezett a felperes által kiadni kért berendezésekről, ezáltal őt „A Polgári Törvénykönyvről” szóló 1959. évi IV. törvény (rég. Ptk.) 187. §-ának (2) bekezdése alapján közvetett birtokosnak kellett tekinteni, amelynek következtében az elsőfokú bíróság az I.r. alperest, a berendezések tényleges birtokosával (II.r. alperessel) egyetemlegesen kötelezte a keresetben megjelölt ingóságok kiadására.

A felperest megillető használati díj mértékét az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban beszerezett és általa aggálytalannak minősített SZ.F. igazságügyi szakértő szakvéleménye alapján havi bruttó 998 245 Ft-ban határozta meg és megállapította, hogy ezen összeg alapulvételével az I.r. alperes a 2008. május 28-tól 2014. július 31-ig terjedő időszakra, összesen 73 257 645 Ft használati díjat lenne köteles a felperesnek megfizetni. Ebbe az összegbe azonban az elsőfokú bíróság beszámította az I.r. alperes által megfizetett 18 600 000 Ft összegű vállalkozói díjat és erre tekintettel az I.r. alperest a 2014. július 31-ig terjedő időszakra összesen 54 657 645 Ft, 2014. augusztus hónaptól kezdődően pedig a berendezések birtokba adásáig további havi bruttó 988 245 Ft használati díj megfizetésére kötelezte.

A II.r. alperes használati díj fizetési kötelezettségét az elsőfokú bíróság 2011. május 20. napjától (a berendezések birtokba vételétől) kezdődően állapította meg, annak összegét pedig 2014. július 31. napjával bezárólag 37 553 310 Ft-ban határozta meg. Ebbe az összegbe az elsőfokú bíróság azonban beszámította a II.r. alperes viszontkeresetében érvényesített 5 045 960 Ft helyreállítási költséget és erre tekintettel a II.r. alperest a 2014. július 31-ig terjedő időszak vonatkozásában 32 507 250 Ft, 2014. augusztus 1-től kezdődően pedig a berendezések birtokba adásáig további havi bruttó 988 245 Ft használati díj megfizetésére kötelezte, annak kimondásával, hogy „az I.r. és II.r. alperes helytállási kötelezettsége a II.r. alperes marasztalási összegének erejéig felperessel szemben egyetemleges”.

A felperes részéről a perbeli berendezések tulajdonjogának megállapítása iránt előterjesztett kereseti kérelmet azonban alaptalannak találta, amely döntését azzal

indokolta, hogy a megállapításra irányuló kereseti kérelem előterjesztésének „A polgári perrendtartásról” szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 123. §-ában meghatározott feltételei az adott esetben nem álltak fenn.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az I.r. és a II.r. alperesek terjesztettek elő fellebbezést.

Az I.r. alperes a fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatását és a felperes teljes keresetének az elutasítását, másodlagosan pedig a sérelmezett határozat hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítéletének rendelkező része egyrészt hiányos, mert nem tartalmazza az alperesek kötelezésének jogcímét, másrészt jogszabálysértő, mert mind az ingók kiadására, mind pedig a használati díjra vonatkozó kötelezés esetében az I.r. és II.r. alperesek egyetemleges felelősségét állapította meg.

Ez utóbbi rendelkezéssel összefüggésben a régi Ptk. 334. §-ában foglaltakra hivatkozással állította, hogy a jelen esetben az I.r. és II.r. alperesek részéről nincs oszthatatlan szolgáltatás, ezáltal pedig kötelezett egyetemlegesség sem áll fenn közöttük.

A használati díj megfizetésével kapcsolatos egyetemlegesség körében utalt arra is, hogy ő a berendezési tárgyakat ténylegesen soha nem használta, amelynek következtében neki legfeljebb elszámolási kötelezettsége állhat fenn a felperes irányába a bérbeadásból származó bevétel tekintetében, amennyiben a felperes minősül a perbeli berendezések tulajdonosának.

A berendezések tulajdonjoga azonban - az I.r. alperes álláspontja szerint - az elsőfokú bíróság ítélete alapján egyértelműen nem állapítható meg. A felperesnek az ingóságok tulajdonjogának megállapítása iránti keresetét ugyanis az elsőfokú bíróság elutasította, ugyanakkor az ítélete indokolásából azt lehet valószínűsíteni, hogy mégis a felperest tekintette a perbeli berendezések tulajdonosának.

A tulajdonjog kérdésében való egyértelmű állásfoglalás hiánya következtében pedig - véleménye szerint - megalapozatlanok az elsőfokú bíróságnak a perbeli berendezések birtoklásával és kiadásával kapcsolatos megállapításai, illetőleg rendelkezései is.

Abban az esetben ugyanis, ha a felperes a berendezések tulajdonosa, akkor valóban jogosult azok kiadását kérni a tényleges birtokostól, mégpedig függetlenül attól, hogy a berendezéseket korábban ki és milyen jogcímen birtokolta. Ezért az I.r. alperes mint közvetett birtokos szóba sem jöhet, ezáltal pedig kötelezni sem lehet a berendezések kiadására.

Ugyanakkor abban az esetben, ha az I.r. alperes a berendezések tulajdonosa, akkor ő jogosult azok birtoklására és használatára, a felperes pedig csupán a hátralékos vállalkozói díjának a megtérítésére tarthat igényt.

A II.r. alperes a fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének a részbeni megváltoztatását kérte akként, hogy a vele, mint egyetemleges kötelezett szemben előterjesztett, használati díj fizetésére irányuló keresetet az ítélet tábla teljes egészében utasítsa el.

Ennek indokaként arra hivatkozott, hogy a mind a bérleti szerződést, mind az azt követő - a berendezések használatára vonatkozó - szóbeli megállapodást annak tudatában kötötte

meg, hogy a szerződések tárgyát képező berendezéseknek az I.r. alperes a tulajdonosa, ezáltal jogosult azokról rendelkezni.

A II.r. alperes tehát a perbeli berendezéseket nem jogcím nélkül, hanem az I.r. alperessel létesített jogviszonyok alapján birtokolta és használta, amelyre tekintettel megalapozatlan az elsőfokú bíróságnak az a megállapítása, miszerint a perbeli berendezéseket a II.r. alperes felelős őrzőként tartotta a birtokában és ezért - a régi Ptk. 196. §-ának (3) bekezdésében foglaltak alapján - köteles lenne a berendezések meglévő hasznait kiadni, az elfogyasztott vagy beszedni elmulasztott hasznok értékét pedig megtéríteni a felperesnek. Az elsődleges fellebbezési kérelméhez kapcsolódóan a II.r. alperes előadta továbbá, hogy a berendezések felperes általi kiszerezését és elszállítását továbbra sem ellenzi, azonban kéri, hogy a másodfokú bíróság erre vonatkozóan az elsőfokú bíróság ítéletében foglaltaktól eltérő teljesítési határidőt állapítson meg, amelynek során vegye figyelembe azt a körülményt, hogy a berendezések kiadását csak a hűtőházhoz kapcsolódó vágóhíd leállásakor tudja biztosítani, amelyre minden év december 20-a és a következő év március 30-a közötti időszakban kerül sor.

A másodlagosan előterjesztett fellebbezési kérelmében a II.r. alperes az elsőfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte.

Ennek indokaként pedig arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság a Debreceni Ítéltábla korábbi hatályon kívül helyező végzésében előírt bizonyítási eljárást teljes körűen nem folytatta le, elmulasztotta tisztázni, hogy a perbeli berendezéseknek ki a tulajdonosa, a használati díj összege tekintetében pedig az ítéletét olyan szakértői véleményre alapította, amely az abban alkalmazott helytelen módszer, valamint a piaci összehasonlító adatok hiánya következtében erre nem volt alkalmas.

A hatályon kívül helyezésre irányuló, másodlagos fellebbezési kérelme indokaként a II.r. alperes továbbá arra is hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének rendelkező része nem felel meg a Pp. 220. §-ának (1) bekezdésében előírtaknak, mivel nem jelöli meg az alperesek kötelezésének jogcímét, továbbá, hogy a fizetési kötelezettségük mikor válik esedékessé és meddig terheli az alpereseket.

Sérelmezte továbbá, hogy az elsőfokú bíróság az ítélete rendelkező részében nem határozott a II.r. alperes viszontkeresetéről, valamint az I.r. alperes által megfizetett vállalkozói díj elszámolásáról.

A harmadlagosan előterjesztett fellebbezési kérelmében a II.r. alperes az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását kérte akként, hogy az ítéltábla a használata időtartamát 2011. május 20. napjától kezdődően évente 6 hónapi használatot figyelembe véve, havi nettó 100 000 Ft használati díj alapul vételével határozza meg.

A II.r. alperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a használati díj összegének meghatározása során helytelenül állapította meg, hogy nincs jelentősége annak a körülménynek, hogy a használati díj fizetésére kötelezett fél ténylegesen milyen időtartamban használta a berendezéseket.

Véleménye szerint az elsőfokú bíróságnak a használati díj összegének meghatározása során tekintettel kellett volna lennie arra a tényre, hogy a II.r. alperes a berendezéseket csupán szezonálisan, egy évben átlagosan 6 hónapig használta.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helyes indokai alapján történő helybenhagyását az alperesek másodfokú perköltség fizetésére kötelezését kérte.

Az ítélet tábla mindenekelőtt megállapította, hogy a peres felek nem nyújtottak be fellebbezést az elsőfokú bíróság ítéletének a felperes keresetét elutasító, a II.r. alperest a perbeli berendezések kiadására, valamint a III.r. alperest tűrésre kötelező rendelkezései ellen, ezért az elsőfokú bíróság ítéletének ezek a rendelkezései a Pp. 228. §-ának (3) és (4) bekezdései alapján (rész) jogerőre emelkedtek.

Az ítélet tábla pedig az elsőfokú bíróság ítéletét - a Pp. 253. §-a (3) bekezdésének megfelelően - csak a fellebbezési kérelmek és az ellenkérelem korlátai között bírálta felül.

Ennek eredményeképpen pedig az ítélet tábla az I.r. alperes fellebbezését teljes egészében, a II.r. alperes fellebbezését pedig a túlnyomó részében alaptalannak találta.

Az elsőfokú ítélet rendelkező részét érintő fellebbezési hivatkozásokkal összefüggésben az ítélet tábla rámutat arra, hogy nincs olyan jogszabályi rendelkezés, amely szerint az ítélet rendelkező részének a marasztalás jogcímét is tartalmaznia kell, ezért nem jogszabálysértő, ha azt a bíróság az ítéletének indokolásában jelöli meg.

Az ítélet rendelkező részével szemben támasztott legfontosabb követelmény, hogy abból a bíróság döntése egyértelműen megállapítható és végrehajtható legyen, amely követelménynek az elsőfokú bíróság által meghozott ítélet rendelkező része megfelel.

Abban ugyanis az elsőfokú bíróság beazonosítható módon meghatározta az alperesek által kiadni rendelt ingóságokat és azok értékét, a pénzfizetésre kötelező rendelkezése pedig tartalmazta a marasztalás pontos összegét és annak esedékességét, a folyamatos használati díjak tekintetében pedig a fizetés végső határidejét (birtokba adás).

Az ítélet rendelkező részéből az is kétséget kizáróan megállapítható volt, hogy az elsőfokú bíróság mind az ingóságok kiadása, mind pedig a II.r. alperes terhére megállapított fizetési kötelezettség tekintetében - a végleges formában fenntartott kereseti kérelemnek megfelelően - az I.r. és II.r. alperesek egyetemleges felelősségét állapította meg.

A kiadni rendelt berendezések tulajdonjogának megállapítására vonatkozó rendelkezést az elsőfokú bíróság ítéletének rendelkező része valóban nem tartalmazott, azonban ennek elmulasztásával az elsőfokú bíróság jogszabálysértést szintén nem követett el.

A felperesnek a tulajdonjog megállapítása iránti, a Pp. 123. §-ára alapított keresetét ugyanis az elsőfokú bíróság elutasította, amely rendelkezés ellen a felek fellebbezést nem terjesztettek elő. A felperes végleges formában fenntartott keresetében megjelölt egyéb igények (berendezések kiadása, használati díj fizetése) elbírálása pedig a tulajdonos személyének az ítélet rendelkező részében történő megjelölését nem igényelte.

A felperesnek ezek a kereseti kérelmei ugyanis már nem a berendezéseken fennálló tulajdonjoga bíróság általi kimondására, hanem a tulajdonjogából származtatott igények érvényesítésére (marasztalásra) irányultak.

Ezért e kereseti kérelmek elbírálása során ugyan a bíróságnak vizsgálnia kellett, hogy a felperes tulajdonosa e a berendezéseknek, annak megállapítása esetén azonban az ítélet rendelkező részében nem ezt a tényt kellett rögzítenie, hanem annak a felperes által kért jogkövetkezményeit kellett alkalmaznia és elegendő volt csupán az ítélete indokolásában utalni a felperes tulajdonjogának fennállására.

Ez pedig megtörtént annak kimondásával, hogy a felperes által beszerelt berendezések nem váltak az ingatlan alkotórészévé, ezáltal azok tulajdonjogát az ingatlan tulajdonosai nem szerezték meg.

Alapítvánnyal támadta az I.r. alperes a fellebbezésében a berendezések kiadására és használati díj fizetésére őt kötelező ítéleti rendelkezéseket is.

A nem vitás tényállás szerint ugyanis a felperes és az I.r. alperes között létrejött vállalkozási szerződés eredményeként a perbeli berendezések először az I.r. alperes birtokába kerültek, aki a felszámolása kezdetét követően azok birtoklását és használatát a II.r. alperesnek engedte át.

A régi Ptk. 187. §-ának (2) bekezdésében foglaltak alapján pedig birtokosnak nem csak azt kell tekinteni, aki a dolgot ténylegesen birtokban tartja, hanem azt is, aki a dolog felett hatalmat gyakorolhat. Ez utóbbi esetben pedig a dolog tulajdonosa a birtoklásban való akadályoztatásából származó esetleges igényeit mind a dolgot ténylegesen birtokló birtokossal, mind pedig a dolog felett hatalmat gyakorló birtokossal szemben érvényesítheti (BH 2005/316. számú eseti döntés).

Önmagában az a körülmény tehát, hogy 2011. május 20-tól kezdődően a perbeli berendezéseket ténylegesen nem az I.r. alperes, hanem az ő rendelkezése folytán a II.r. alperes birtokolta és használta, az I.r. alperesnek az ingóságok kiadására, valamint a használati díj fizetésére kötelezését nem zárta ki.

Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a felperesnek az I.r. alperes késedelmére alapított, jogszerű elállása következtében a közöttük létrejött vállalkozási szerződés - figyelemmel a régi Ptk. 320. §-ának (1) bekezdésében foglaltakra - a megkötésének időpontjára visszamenő hatállyal megszűnt és a feleknek a szerződéskötést megelőző állapotot kellett (volna) helyreállítaniuk.

Ez pedig az adott esetben azt jelentette, hogy az I.r. alperesnek a felperes birtokába kellett volna adni az általa beépített berendezéseket, a felperesnek pedig vissza kellett volna fizetnie az I.r. alperestől már megkapott vállalkozói díjat.

Az I.r. alperes a birtokba adási kötelezettségének - nem vitásan - nem tett eleget, amelynek következtében őt a régi Ptk. 195. §-ának (3) bekezdése szerinti rosszhiszemű jogalap nélküli birtokosnak kellett tekinteni, aki mind az elfogyasztott, mind a beszedni elmulasztott hasznok értékét köteles a felperesnek, mint tulajdonosnak megfizetni. A dolog jogalap nélküli birtoklása esetén pedig a tulajdonost megillető hasznok megtérítése a használat ellenértékének, tehát használati díjnak a megfizetésével történhet.

A II.r. alperes fellebbezésével összefüggésben pedig az ítélet táblája a következőkre mutat rá: Arra helytállóan hivatkozott a II.r. alperes a fellebbezésében, hogy mivel a berendezéseket az I.r. alperessel létesített jogviszonyok (bérlet, őrzés fejében engedett használat) alapján birtokolta és használta, a birtoklását nem lehetett a régi Ptk. 196. §-ának (1) bekezdése szerinti felelős őrzésnek minősíteni, ezért az elsőfokú bíróság a II.r. alperes marasztalásának jogszabályi alapjaként helytelenül hivatkozott a régi Ptk. 196. §-ának (3) bekezdésére.

A nem vitás tényállás szerint azonban a berendezések 2011. május 20-tól kezdődően - jelenleg is - a II.r. alperes birtokában vannak, aki azokat előbb bérleti szerződés alapján, utóbb pedig az I.r. alperessel kötött szóbeli megállapodás alapján használta.

2011. május 20-tól kezdődően tehát a berendezések tényleges birtokosa a II.r. alperes, akivel szemben a felperes a régi Ptk. 187. §-ának (1) bekezdése alapján jogszerűen érvényesíthette a kiadásra, valamint a használati díj fizetésére irányuló igényeit.

A felperes használati díj iránti követelése vonatkozásában az ítéltábla egyetértett az elsőfokú bíróságnak azzal a megállapításával, hogy e tekintetben nem volt jelentősége annak a körülménynek, hogy a II.r. alperes a berendezéseket milyen módon, illetve időtartamban használja, figyelemmel arra, hogy azokat a II.r. alperes - nem vitásan - 2011. május 20-tól kezdődően folyamatosan a hatalmában tartotta, ezáltal pedig elzárta a felperest mint tulajdonost attól, hogy a berendezéseket maga használja vagy hasznosítsa.

Alapvetően találta az ítéltábla a II.r. alperesnek az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére irányuló, másodlagos fellebbezési kérelmét is.

Az elsőfokú bíróság ugyanis - a II.r. alperes állításával ellentétben - az ítéltábla második hatályon kívül helyező végzésében előírt bizonyítást az új eljárásban lefolytatta, a tulajdonjoggal kapcsolatos kérdéseket tisztázta.

A megismételt eljárásban beszerzett szakértői vélemények közül pedig a SZ.F. által készített szakértői véleményt az elsőfokú bíróság helytállóan, jogszabálysértés nélkül minősítette aggálytalannak és fogadta el az ítéltábla alapjául.

Ezzel összefüggésben az ítéltábla kiemeli azt, hogy az alapeljárásban rendelkezésre állt, G.Z. által készített szakértői véleménnyel ellentétben a megismételt eljárásban beszerzett szakértői vélemények tartalmazták, hogy a használati díj megállapítása során a szakértők milyen indokok alapján választották az általuk alkalmazott módszert, a használati díjat pedig milyen alapadatok és milyen számítás eredményeként határozták meg közel azonos összegben.

A szakmai érvekkel kellően alátámasztott, ezáltal meggyőző szakértői vélemények közül pedig az elsőfokú bíróság jogszabálysértés nélkül fogadta el aggálytalannak a SZ.F. által készített - az alperesek számára legkedvezőbb tartalmú - szakértői véleményt és hozta meg arra alapítottan a döntését.

Alappal sérelmezte ugyanakkor a II.r. alperes a másodlagos fellebbezési kérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a viszontkeresetével kapcsolatos rendelkezésének hiányát.

A II.r. alperes viszontkeresete vonatkozásában ellentmondás volt tapasztalható az ítélet rendelkező része és indokolása között, hiszen az ítélet indokolása szerint az elsőfokú bíróság a II.r. alperes viszontkeresetét megalapozottnak találta, az ítéletének rendelkező része azonban a felperes marasztalására vonatkozó rendelkezést nem tartalmazott.

Az ítélet indokolásában kifejtettek közül az ítéltábla azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság a II.r. alperes viszontkeresetét csupán beszámítási kifogásként találta alaposnak, viszontkeresetként azonban nem.

Ezért az elsőfokú bíróság akkor járt volna el helyesen, ha az ítélete rendelkező részében a II.r. alperes viszontkeresetét elutasítja, az ítélete indokolásában pedig megállapítja, hogy a bár a viszontkeresetben érvényesített követelést megalapozottnak találta, a felperes marasztalásra irányuló keresetének megalapozottsága miatt csupán a követelések

beszámítására volt lehetősége, amelynek alkalmazását a II.r. alperes - a másodfokú tárgyaláson tett nyilatkozata szerint - nem ellenezte.

Az elsőfokú bíróság részéről elkövetett ez a jogszabálysértés azonban a másodfokú eljárásban orvosolható volt, ezáltal nem tette szükségessé az elsőfokú bíróság ítéletének ismételt hatályon kívül helyezését.

A II.r. alperes harmadlagos fellebbezési kérelmével összefüggésben az ítélőtábla megállapította, hogy abban a II.r. alperes nem a 15 napos teljesítési határidő meghosszabbítását, hanem a teljesítési határidőre vonatkozó ítéleti rendelkezés kiegészítését kérte azzal, hogy a berendezések kiadására a december 20-a és március 30-a közötti időszakban legyen köteles.

A II.r. alperesnek ez a fellebbezési kérelme azonban a jelen másodfokú határozat meghozatalának időpontjára (december 17. napja) figyelemmel okafogyottá vált.

Mindezekre tekintettel az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján részben akként változtatta meg, hogy a II.r. alperes viszontkeresetét elutasította.

Az ítélőtábla döntése következtében ugyan kismértékben megváltozott a peres felek pernyertességének-pervesztességének aránya (a viszontkereset tekintetében a II.r. alperest pervesztésnek kellett tekinteni), azonban felperesi fellebbezés hiányában az elsőfokú bíróság ítéletét a perköltség tekintetében a II.r. alperes terhére megváltoztatni nem lehetett.

Észlelte ugyanakkor az ítélőtábla, hogy az elsőfokú bíróság elmulasztotta felhívni a II.r. alperest, az eredeti (4 811 610 Ft) és a felemelt (5 045 960 Ft) összegű viszontkeresete közötti különbséget után fizetendő viszontkereseti illeték lerovására, ezért az elsőfokú bíróságnak ezt a mulasztását az ítélőtábla a Pp. 253. §-a (3) bekezdésének utolsó fordulata alapján pótolta.

Az eredménytelen fellebbezést előterjesztő I.r. és II.r. alperesek a jogi képviselőik ügyvédi munkadíjából származó, saját másodfokú perköltségeiket a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján maguk kötelesek viselni.

Kötelesek továbbá megtéríteni a felperesnek a jogi képviselője ügyvédi munkadíjából származó másodfokú perköltségét, amelynek összegét az ítélőtábla „A bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről” szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-ának (1) (2), (5) és (6) bekezdéseiben foglaltak alapján, az I.r. és II.r. alpereseket egyetemlegesen terhelő fizetési kötelezettség tekintetében 300 000 Ft-ban, a kizárólag az I.r. alperest terhelő fizetési kötelezettség tekintetében pedig további 100 000 Ft-ban határozta meg.

A Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján ugyancsak egyetemlegesen kötelezte az ítélőtábla az I.r. és II.r. alpereseket a felperesnek a másodfokú tárgyaláson való megjelenéssel felmerült, a 60/1992. (IV.1.) Korm. rendelet 4. §-a (3) bekezdésének b) pontjában foglaltak figyelembe vételével megállapított, 12 210 Ft összegű útiköltségnek a megfizetésére.

„Az illetékekről” szóló többször módosított 1990. évi XCIII. törvény 51. §-ának (1) bekezdése alapján az I.r. alperes számára a jelen másodfokú eljárás illetékmentes volt.

A II.r. alperes pedig az általa a fellebbezésén lerótt fellebbezési eljárási illetéket a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján maga köteles viselni.

A III.r. alperesnek a másodfokú eljárással összefüggésben igazolt költsége nem merült fel, ezért arról az ítéletábrának határoznia nem kellett.

Debrecen, 2014. december 17.

Dr. Drexlerné dr. Karcub Edit sk. a tanács elnöke, Dr. Szűcs Lajos sk. előadó bíró,
Dr. Dzsula Marianna sk. bíró

A kiadmány hitelélül:

- kiadó -